

Danskernes Historie Online

Danske Slægtsforskeres Bibliotek

Dette værk er downloadet fra Danskernes Historie Online

Danskernes Historie Online er Danmarks største digitaliseringsprojekt af litteratur inden for emner som personalhistorie, lokalhistorie og slægtsforskning. Biblioteket hører under den almennyttige forening Danske Slægtsforskere. Vi bevarer vores fælles kulturarv, digitaliserer den og stiller den til rådighed for alle interesserede.

Støt Danskernes Historie Online - Bliv sponsor

Som sponsor i biblioteket opnår du en række fordele. Læs mere om fordele og sponsorat her: <https://slaegtsbibliotek.dk/sponsorat>

Ophavsret

Biblioteket indeholder værker både med og uden ophavsret. For værker, som er omfattet af ophavsret, må PDF-filen kun benyttes til personligt brug.

Links

Slægtsforskernes Bibliotek: <https://slaegtsbibliotek.dk>

Danske Slægtsforskere: <https://slaegt.dk>

**SELSKABET
DE DANSKE FORSVARSBRØDRE
FOR ODENSE OG OMEGN**

IGENNEM 25 AAR

ODENSE

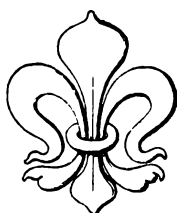
FVENS STIFTSBOGTRYKKERI (DREYER)

1916

Selskabet
De danske Forsvarsbrødre
for Odense og Omegn

1891 — 8. April — 1916

Udarbejdet af
F. Moreau Andersen

Odense
Fyens Stiftsbogtrykkeri (Dreyer)
1916

Hs. Majestæt Kong Christian X.

Protector for de sammensluttede danske Forsvarsbrødreelskaber.

Selskabets Stiftelse.

Den 8de April 1891. samledes nogle faa Borgere i Odense for at samtale om og drøfte Spørgsmaalet om Oprettelse af et Selskab af gamle Soldater, saaledes som der allerede fandtes i adskillige Byer. Disse Mænd var:

Handelsmand *P. A. Vølzgen*,
Handskemager *C. F. J. Zilmer*,
Handelsmand *J. C. Nielsen*,
Oversergent *H. J. Knudsen*,
Skrædermester *H. J. Nielsen*,
Kunstgibser *F. P. Kaysen* og
Typograf *C. J. F. Berg*.

Den sidste trak sig imidlertid straks tilbage; men de andre drøftede Sagen, og Resultatet blev, at de dannede Selskabet »De danske Forsvarsbrødre for Odense og Omegn«. Derefter diskuterede man et Udkast til Love og vedtog dette med nogle Ændringer, hvorefter det bestemtes, at naar Medlemsantallet var bleven 25, skulde der indvarsles til en Generalforsamling. Vølzgen blev foreløbig Formand med Zilmer som Næstformand og Oversergent Knudsen som Kasserer og Sekretær.

I Løbet af Sommeren arbejdede disse faa Mænd saa paa at skaffe Tilgang til Selskabet, og de fattede den Tanke at faa — som det hedder i Forhandlingsprotokollen — »enkelte bedrøstillede Mænd til at stille sig i Spidsen for Selskabet«. I den Hensigt henvendte de sig til Fattiginspektør Johansen, der spillede en Rolle indenfor Vaabenbrødrene. Denne henvendte sig til en anden Vaabenbroder, Købmand Peter C. Petersen, Nørregade, og denne igen til en tredie Vaabenbroder, Bestyrer paa

Tvangsarbejdsanstalten Mouritzen. Med disse tre forhandlede der, og Bestyrelsen var villig til, for at faa dem med, at forandre i de midlertidige Love for Selskabet efter deres Ønske. De tre nævnte Mænd fattede derefter den Tanke at faa Generalmajor Bramhelt med; men denne gav efter nogen Overvejelse et Afslag, og saa trak ogsaa de tre Mænd sig tilbage. Bestyrelsen opgav saa at faa »Mænd med bedre Navn og i bedre Livsstillinger« med, og da den havde samlet 25 Medlemmer, indvarslede den til Generalforsamling den 15de November, hvor der bl. a. valgtes en fuldtallig Bestyrelse. Denne kom til at bestaa af Handelsmand Vølzgen (Formand), Slagtermester C. Thrane (Næstformand), Restauratør Sophus Mortensen, Sadelmager P. C. Nielsen, Værkfører J. C. Christensen, Kunstgibser Kaysen og Kurvemager Thorsen. Den sidste maatte dog af personlige Grunde snart udtræde, saavel af Bestyrelsen som Selskabet. Han blev erstattet af Bogholder Clausen. Oversergent Knudsen antoges til at være Selskabets Kasserer og Sekretær.

Af en saa ringe Begyndelse voksede altsaa det Selskab op, der nu, den 8de April 1916, fejrer 25²Aars Jubilæum som et af Landets største og mest livskraftige Forsvarsbrødreselskaber, der har udrettet meget godt for sine Medlemmer, samtidig med at det har beredt Medlemmerne mangan fornøjelig Time gennem sine selskabelige Sammenkomster og Sommerudflugter. Ejendommeligt er det for Brødrene nu at læse, hvorledes Stifterne af Interesse for den Sag, de havde rejst, maatte næsten gaa Tiggergang for at faa »bedrestillede« med i Selskabet, og dog maatte gaa forgæves. En Tilfredsstillelse maa det da ogsaa være for de Stiftere, der endnu lever, at det gik alligevel.

Ganske vist er det gaaet op og ned, og af og til har det set mørkt nok ud for Selskabet; men det har igennem de 25 Aar vist sig, at der altid blandt Brødrene var nogle, der havde saa stor Kærlighed til Selskabet og Interesse for dets Opgaver, at de var parat til at gøre et Arbejde for at bringe Selskabet ud over opstaaede Vanskeligheder.

Ganske vist var der en Tid, da Selskabet talte mange flere Medlemmer, end det nu har; men det har næppe nogensinde før

staaet saa vel funderet, som det gør nu, da det kan se Fremtiden trygt i Møde. Og Nedgangen i Medlemsantal kan ikke bebrejdes Selskabets Ledelse. Den har sin ganske naturlige Grund i Oprettelse af specielle Soldaterforeninger. Foruden at den fyenske Garderforening nu tager alle gamle Gardere, er der i de senere Aar opstaaet i Odense en Pionerforening, en Marineforening, ligesom Dragonforeningen for 3die Udskrivningskreds og Artilleristsamfundet tager hver sine, og allersenest er der oprettet en Forening af Folk, der har tjent ved 5te Bataillon — det trækker altsammen fra Forsvarsbrødrereselskabet, der alligevel staaer meget smukt med sine ca. 1,000 Medlemmer.

I det følgende skal der gives en kort Oversigt over Selskabet og dets Virken gennem de 25 Aar.

Selskabets første Aar.

Det er jo ganske naturligt, at de første Aar blev Arbejdsaar, hvori Selskabet skulde konsolideres og Medlemsantallet bringes i Vejret, thi uden dette sidste kunde man jo ikke tænke at komme til at udfolde den Hjælpevirksomhed mod Brødrene, som fra først havde været Tanken med Selskabets Dannelse. Og det kunde jo heller ikke undgaas, at der blev begaaet Fejl, at der famledes, og at Bestyrelsen foretog sig Ting, som ikke alle kunde staa for Kritik fra Medlemmernes Side. Men trods alt dette gik Selskabet frem, og der skete i de første 3—4 Aar betydelige Ting.

Allerede paa Generalforsamlingen 1892 vedtoges det at oprette en Sygekasse, en Laane- og Understøttelseskasse samt en Begravelseskasse, kort sagt at sætte alle de Virksomheder i Gang, som Selskabet har haft saa megen Glæde af i de forløbne Aar, og som det for de vekslende Bestyrelser har været en Æressag at føre videre.

Det kan forøvrigt ganske i Forbigaaende her nævnes, at paa Generalforsamlingen i 1892 indledede Formanden med at udbringe et Leve for Selskabets Valgsprog: »Med Gud for Konge og Fædreland«. Det er, saa vidt vides, den eneste Gang, dette Leve blev udbragt; allerede ved den næste Generalforsamling indledede Formanden med et Leve for Hs. Maj. Kongen, og saaledes er det stadig sket siden.

Selskabet holdt sine første Generalforsamlinger i Industri- og Haandværkerforeningens Bygning, Albanigade, den samme, hvori det nu bor tilhuse, og da man fandt det heldigst at have et eller to Lokaler, hvor Medlemmerne kunde samles, lejede man allerede i 1892 af Restauratør Sophus Mortensen, der var Industri-foreningens Vært og forøvrigt allerede da Medlem af Selskabets Bestyrelse, et Par Lokaler til Benyttelse en ugentlig Aften. Herfor og for Benyttelse af Festsalen 1 à 2 Gange maanedlig skulde gives en aarlig Leje af 200 Kr. Mødeaftenen blev henlagt til Lørdagen. Dette Spørgsmaal gav forøvrigt Anledning til en af de ubehagelige Rivninger, som forekom af og til i de første Aar. Et Medlem blev nemlig ved en Generalforsamling et Aarstid efter opmærksom paa, at Lejen var opført med 325 Kr., og han udtalte da til en anden Forsvarsbroder, at Bestyrelsen skaltede og valtede med Selskabets Midler, som den vilde, idet Værten i Virkeligheden kun fik 200 Kr., medens Resten, 125 Kr., blev givet Regnskabsføreren som et ikke af Generalforsamlingen bevilget Tillæg til hans Løn. Dette kom Bestyrelsen for Øre, og der blev stor Staahej med Indkaldelse af de to Forsvarsbrødre for Bestyrelsen. De beskyldte imidlertid hinanden for at lyve, og det blev aldrig opklaret, hvad der var bleven sagt. Dette kunde i Grunden ogsaa være det samme; men uheldigt var det, at Bestyrelsen havde disponeret saaledes, at den kunde kritiseres. Dette Eksempel er kun nævnt for at vise, hvorledes der kunde gribes fejl indenfor det unge Selskab, og det er ikke Mening at dvæle yderligere ved den Slags »Affærer«, som heldigvis ogsaa snart kom til at høre Fortiden til.

I Selskabets 2det Leveaar gav Generalforsamlingen sin Billigelse til, at der som en privat Institution oprettedes en Salon-

Generalmajor V. H. O. Madsen.

Formand for de sammensluttede danske Forsvarsbrødresekskaber.

skydeklub indenfor Selskabet; men denne fik ikke nogen lang Levetid. Morsomt nok forkastedes derimod ved samme Lejlighed Forslaget om at oprette et Sangkor. Dette kom som bekendt senere og viste sig i høj Grad livskraftigt til Glæde for Medlemmerne. Man tænkte ogsaa hurtigt paa at skaffe Selskabet en Fane, og der stilledes indenfor Bestyrelsen Forslag om at skaffe Midler dertil ved Afholdelse af en Basar. Dette blev dog fra raadet, idet det meget rigtigt bemærkedes, at det var lidt vel anmassende af en saa ung Forening at henvende sig til Offentligheden og søge dennes Støtte ved at indbyde til Basar. Det blev derimod fremhævet, at det vilde være en smuk Opgave for Medlemmernes Damer at indsamle til og skænke Selskabet en Fane, og saaledes skete det da ogsaa. Men Bestyrelsen var saa ømfindtlig for at støde an, at den ikke tillod, at Bidragslisten blev ombaaret af Selskabets Bud, for at det ikke skulde faa Skin af, at det var en Pligt for Medlemmerne at bidrage. Imidlertid blev de nødvendige Midler indsamlede, og den 22de Maj 1892 blev Fanen indviet ved en lille Festlighed. Tiden var først sat til 15de Maj; men dette kunde ikke naas, da Fanen ikke var færdig til den Tid; heldigt var det, at den blev færdig til den 22de, thi ellers maatte Forsvarsbrødrene have givet Afkald paa at deltage i det Fanetog, som fandt Sted den 26de Maj i Anledning af Kongeparrets Guldbryllup. Nu naaedes det. Formanden var iøvrigt paa denne Dag i København for som Selskabets Repræsentant at deltage i en Deputation fra samtlige Landets Forsvarsbrødeselskaber til Majestæterne i Anledning af Guldbrylluppet.

Selskabet køber Bygning.

Paa Efteraarsgeneralforsamlingen i 1892 bemyndigedes Bestyrelsen til at spille i Klasselotteriet, og det vedtoges, at mulige Gevinster skulde henlægges til en Byggefond. Allerede da tænkte Medlemmerne altsaa paa engang at faa Foden under eget Bord, og det skete ogsaa inden mange Aars Forløb, dog ikke ved at Selskabet selv byggede, men ved at det købte den Ejendom, hvori det boede til Leje. Den 3die April 1894 blev

det paa et Bestyrelsesmøde foreslaaet at indstille til Generalforsamlingen, at der gaves Bestyrelsen frie Hænder med Hensyn til at købe en Bygning, hvis en saadan kunde erholdes. Men det blev dog ikke til noget, idet det efter en kort Forhandling vedtoges at »lade hele Byggeforetagendet foreløbig hvile«. Men det blev hurtigt aktuelt igen. Thi allerede i Bestyrelsesmøde den 14de April samme Aar oplyste Restauratør Mortensen, at Industriforeningens Bygning sikkert skulde sælges, fordi den gamle Industriforening nu vilde gaa op i den i 1889 stiftede konkurrerende Forening »Foreningen af 1889 for Haandværk og Industri«, som havde opført Industripalæet. Mortensen anbefalede Selskabet at købe, da Betingelserne var meget favorable. Bygningen var takseret til 82,000 Kr., brandforsikret for 64,000 Kr., og den vilde sikkert kunne købes for 65 à 66,000 Kr., af hvilken Sum der stod fast i Sparekassen 50,000 Kr. med et aarligt Afdrag af 200 Kr. Sagen toges efter en kort Forhandling til Efterretning; men den blev ikke gemt hen; der var nu kommen Røre i Sindene.

Imidlertid blev det ikke den daværende Formand, Handelsmand Vølzgen, under hvem Købet blev besluttet, idet han nægtede at modtage Genvalg ved Generalforsamlingen, som holdtes den 29de April. Paa det første Bestyrelsesmøde efter Generalforsamlingen valgtes Boghandler Alstrup til Formand. Den 14de Juni meddelte Alstrup paa et Bestyrelsesmøde, at det nu var bestemt, at Ejendommen skulde sælges, og Bestyrelsen udtalte sig derefter enstemmig for, at Selskabet skulde købe den. Der nedsattes derefter et Udvalg, bestaaende af Formanden, Tømremester H. Pedersen og Malermester Hauptmann til at indlede Forhandling om Købet. Den 17de Juni var Selskabet paa en Udflugt til Brahetrolleborg og Faaborg, og paa denne holdtes et ekstraordinært Bestyrelsesmøde i Korinth Kro. Her meddelte Formanden paa Bygningsudvalgets Vegne, at Bygningen kunde faas for 65,000 Kr. paa følgende Betingelser: 40,000 Kr. indestod fast i Fyens Stifts Sparekasse til 4 pCt., 20,000 Kr. maatte blive staaende som Legatfond ogsaa til 4 pCt., og der skulde saaledes udbetales 5,000 Kr., hvoraf 4,000 Kr. ved Han-

delens Afslutning og 1,000 Kr. til December Termin 1894. Udgifterne ved Bygningens Overdragelse vilde Sælgerne betale. Efter en kort Debat vedtoges det at købe og at indkalde en ekstraordinær Generalforsamling den 3die Juli for at faa Købet vedtaget og finde en Maade at skaffe de omtalte 4,000 Kr. paa.

Paa Generalforsamlingen forelagde Formanden Sagen og anbefalede at tage de til Købet nødvendige 4,000 Kr. af Sygekassen, som netop for Tiden ejede denne Sum. Flere Medlemmer fraraadede Købet, væsentlig ud fra den Betragtning, at det var nemt nok at købe, men sikkert ikke let at komme af med den igen, hvis dette skulde blive et Ønske, eller det skulde blive nødvendigt; andre fraraadede Købet, fordi Pengene skulde tages af Sygekassen, og atter andre dvælede nærmest ved dette sidste, som de fandt altfor farligt. Ved Afstemningen blev der dog et lille Flertal for Købet, idet 94 stemte for, medens 83 var imod. Derimod var Generalforsamlingen afgjort Modstander af at røre Foreningens Penge i dette Øjemed, og det blev Bestyrelsen paalagt at skaffe Pengene paa anden Maade.

Dermed var man imidlertid ikke til Ende med Sagen, idet det viste sig vanskeligt at skaffe de nødvendige Penge. Man forsøgte med en Aktietegning blandt Medlemmerne; den gav ikke engang 1,000 Kr.; men saa tilbød Værten, Restauratør Mortensen, at laane Selskabet 2,000 Kr. paa en kortere Afbetalingsfrist, og endelig skaffede Formanden og Næstformanden 1,400 Kr. Imidlertid var der blandt Medlemmerne megen Utilfredshed med, at der skulde købes, og denne Utilfredshed forplantede sig indenfor Bestyrelsens 4 Vægge, saaledes at flere af Medlemmerne var imod Købet, selv efter at Pengene var skaffede. Resultatet blev dog i et Bestyrelsesmøde den 14de August, at man vedtog at købe, da man fandt, at Bestyrelsen efter det forefaldne var forpligtet dertil. Og saa kom Købet i Stand.

Paa Generalforsamlingen i Oktober udkastedes Tanken om Afholdelse af en Julebasar, hvis mulige Overskud skulde fordeles mellem Sygekassen og Byggefonden. Basaren blev afholdt og blev meget vellykket. Den gav et Overskud paa 1,023 Kr., hvilket selvfølgelig var meget kærkomment.

Dette var den sidste Bøgivenhed af Betydning, der skete i Boghandler Alstrups Formandstid. I 1895's Begyndelse forefaldt forskellige Bøgivenheder — der dog intet havde med Selskabet at gøre — som foranledigede, at han udtraadte. Hans Efterfølger blev Brygger C. Sabroe, som valgtes paa Generalforsamlingen den 28de April. Kort Tid efter foretoges en delvis Fornyelse af Bestyrelsen, idet flere af de gamle Bestyrelsesmedlemmer havde nedlagt deres Mandat, og den 8de Juni samme Aar fik Selskabet ogsaa en ny Kasserer, nemlig Skriver ved Fyenske Brigade, Oversergent N. Andersen, en dygtig Kontormand, der udførte et godt og trofast Arbejde for Selskabet lige til sin Død.

Brygger C. Sabroe.

Rolige Aar.

Med den nye Bestyrelse, med Sabroe som Formand og Oversergent Andersen som Kasserer kom der en Fasthed i Ledelsen, som man hidtil ved Lejlighed havde følt Savnet af, og der oprandt en Række rolige Aar for Selskabet, med stadig stigende Medlemstal og dermed forøgede Indtægter. Men de kunde ogsaa nok behøves, thi der stilledes store Krav til Midlerne, og navnlig mærkede man snart, at det ikke var helt let at sidde med egen Ejendom. Det kom da ogsaa dertil, at da der i 1898 kom et Bud paa Ejendommen, nemlig fra Arbejder-

partiet, repræsenteret ved Redaktør Marott og Forretningsfører Jacobsen, underskrev Bestyrelsen en Slutseddél paa Salget under Forbehold af en Generalforsamlings Sanktion. Den 23de Oktober holdtes denne Generalforsamling. Den blev ret livlig, da der var stor Meningsforskel. Adskillige Medlemmer syntes, at Foreningen stod sig ved at beholde Ejendommen, medens Bestyrelsen var af den modsatte

Oversergent N. Andersen.

Mening, og andre mente, at den paagældende Generalforsamling slet ikke var kompetent til at afgøre Sagen. Saa vel Formanden som Værkfører Grundtmann hævdede, at det havde vist sig, at Ejendommen ikke passede for Selskabet, idet den ikke egnede sig til Foreningsbygning, og Formanden hævdede yderligere, at den var for dyr. Reservefonden vilde efterhaanden gaa med til Afdragene, og saa stod man der. Resultatet blev saa, at det med 140 Ja mod 79 Nej vedtoges at sælge. Men Selskabet kom alligevel ikke af

med sin Bygning, thi et Par Dage efter indløb der Meddelelse fra den eventuelle Købers Befuldmægtigede, at Arbejderpartiets Generalforsamling havde forkastet Forslaget om at købe. Og den Dag i Dag sidder Selskabet til Huse i egen Bygning og med Foden under eget Bord, og det er hidtil gaet godt, fordi der er bleven administreret fornuftigt, og der har endda været Raad til adskillige Forbedringer i Aarenes Løb. Men af og til kneb det alligevel at holde det gaende; man forsøgte en Tid med at udleje hele Ejendommen til en Vært — det var efter at Restauratør Mortensen var bleven Vært paa Industrialpalæet — men man var uheldig med de Mænd, man lejede til, og stort bedre gik

det ikke, da man prøvede at antage en Bestyrer, der skulde lønnes med Procenter af Bruttoindtægten. Senere gik man saa tilbage til at udleje til en Vært, og der har nu længe været Ro over dette Forhold.

Som ovenfor omtalt var Medlemsantallet nu stigende, og der blev da ogsaa budt Brødrene meget for Kontingentet. Foruden den Støtte, de kunde paaregne under Sygdoms- og andre vanskelige Forhold, udfoldedes der stor Selskabelighed om Vinteren, ligesom Selskabet om Sommeren lod afholde nogle fortræffelige

Sommerudflugter

til andre Byer.

Det var ikke alene fyenske Byer, man besøgte; man var ikke bange for at tage til Jylland, Fredericia, Vejle, Kolding; men det var dog fortrinsvis de fyenske Søkøbstæder, der maatte holde for. En saadan Sommerudflugt krævede et stort Apparat. Et Udvalg af Bestyrelsesmedlemmer maatte af Sted nogen Tid i Forvejen og aftale det fornødne med en Vært paa det Sted, man vilde gæste, og saa skulde der bestilles Ekstratog, thi de 300—400 Deltagere kunde selvfølgelig ikke rejse med et af de planmæssige Tog; navnlig passede Hjemkomsttiden ikke altid med, hvad Deltagerne ønskede. De holdt nok af, som de fyenske Piger, at sige, at »Natten var deres egen«.

Naar saa Dagen for Udflugten — altid en Søndag — kom, stillede man meget tidligt paa Banegaarden med Kurve og Tasker med Mad, mange, navnlig dem, der havde en Mængde Ungdom med, med Mad for hele Dagen, andre kun til det første Maaltid, Frokosten, idet der, naar det kunde lade sig gøre, var bestilt varmt Frokostbord paa det første Opholdssted paa Vejen. Skulde Rejsen gaa til Faaborg, var Korinth det første Bedested, skulde man til Svendborg, sejlede man til Taasinge og tog Frokosten der, eller man tog et Svip om ad Glorup, før man slog sig ned ved Nyborg Strand o. s. v.

Der skulde lidt af et Feltherretalent til at faa Deltagerne til at gaa i Toget i rette Tid; men med godt Humør lykkedes det

altid, og under Latter og Skæmt rullede man bort fra Odense, ingenlunde besværet, selv om alle Kupéer var overfyldt, og det skete ofte. Paa første Raststed pakkedes Madkurvene ud i det Frie, og ofte var de, der delikaterede sig med egen hjemmelavet Mad i det grønne, langt bedre farne end dem, der blev bænket i en varm Træpavillon om et dækket Frokostbord. Men hvad, saa gik man paa Visit hos hverandre, thi den kammeratligste Stemning gjorde sig altid gældende paa disse Ture, og der er næppe nogen, der kan erindre, at der har fundet Mislyd Sted.

Efter Frokosten nød man den skønne Natur, inden man dampede videre til den By, hvor den egentlige Fest skulde være, og naar Selskabet var ankommen dertil, fandt der altid en smuk, lille Højtidelighed Sted. Paa alle fyenske Købstæders Kirkegaard findes der Krigergrave, og til disse medbragte Selskabet Kranse med Baand i de danske Farver. I Procession drog man saa ud til Kirkegaarden, og ved Krigergraven samlede man om Formanden, der holdt en smuk, lille Tale til de faldne Krigeres Minde, hvorefter Kranse blev lagt paa Graven eller Gravene. Det var en Højtidelighed, som for en Stund brød den glade Lystighed, men som alligevel ingen af Deltagerne vilde have undværet. Saa marscheredes atter til Byen eller til Festpladsen, og her morede man sig paa bedste Maade, til Aftensmaaltidet skulde finde Sted. Til dette var der altid skrevet Sange, og der holdtes en Mængde Taler og herskede i det hele en fornøjelig Stemning. En lille Dans sluttede den vellykkede Dag, før man atter skulde i Kupéerne; her gjorde Dagens Anstregelser sig alligevel gældende, og Naturen krævede sin Ret. Den første lille Times Tid var Humøret endnu højt, og Sangen lød fra Kupé til Kupé hele Toget igennem. Men efterhaanden faldt der Ro over de fleste, og først naar man atter nærmede sig Odense, kom Humøret atter op, og skønt det gerne var langt over Midnat, var det lutter glade, fornøjede Mennesker, der ønskede hverandre et »Tak for i Dag«.

Saaledes var Sommerudflugterne i Sabroes Tid og adskillige Aar ind i hans Eftermands, Direktør Knud Andersens; men der er ogsaa paa dette Omraade sket Forandringer. De mange bil-

lige Søndagstog, som løber fra Odense ud til alle Verdens Hjørner i Sommermaanederne, ødelægger de større Selskabsture. Tidligere havde Folk kun Lejlighed og Raad til én Stortur om Sommeren; men nu kommer de saa billigt ud om Søndagene, at der ikke er den Tilstrømning til Foreningsturene, og naar disse ikke faar mange Deltagere, kan Foreningen ikke i Billighed konkurrere med de billige Tog, og efterhaanden vil Selskabsturene falde bort; de er allerede godt paa Vej til det.

De øvrige Fornøjelser

kan omtales her med det samme. De har igennem de forløbne Aar været mange og forskelligartede. I de første Aar blev der begyndt smaat; Medlemsantallet var jo ikke stort, og man var – for 25 Aar siden – ikke i den Grad forvænt med Forenings- Fornøjelser, som man senere er bleven. Der blev givet en Aften- underholdning engang imellem med en lille Dans; Børnene blev heller ikke glemt – en af de første Sammenkomster for Børn var i stor Tarvelighed. Da Børnene kom ind i Salen, blev der overrakt dem nogle Godter, som af Værten var indkøbt paa Bestyrelsens Regning og puttet i Poser. Det var hele Traktementet, saa kunde Børnene selv om at more sig, og det gik maaske lige saa godt, som naar der senere blev kræset op for dem.

Efterhaanden kom der mere System i de selskabelige Vintersammenkomster. Der bødes paa Oplæsning og Sang, Dilettant- komedie og lign., og der sluttedes med Dans. Senere kom Maskerader til, og de har vistnok altid givet ret godt i Foreningens Kasse, medens dette ikke altid har været Tilfældet med de andre Sammenkomster. En Undtagelse danner dog Gaase- spillene, hvoraf der holdes 2 om Aaret, et før Mortensdag og et før Jul – de har altid trukket stærkt Hus, moret Medlem- merne og givet Penge i Kassen.

Endvidere har Selskabet i Aarenes Løb skaffet Medlem- merne mange billige Teateraftener ved Arrangement med Teater- direktørerne. Af og til har der ogsaa været Fester i Skoven om Sommeren; men det har ikke været planmæssige Fester, der kom regelmæssigt; de arrangeredes mere paa Indskydelse. Og det

er ogsaa hændt, at Forsvarsbrødreselskaber fra andre Byer har gæstet Odense en Sommersøndag, og saa har Selskabet her indbudt sine Medlemmer til at feste sammen med de fremmede.

I en lang Række Aar holdtes der en Fest paa Selskabets Stiftelsesdag, den 8de April, der jo ogsaa var Christian den 9des Fødselsdag. Festen bestod af Festmaaltid med Taler og Sange og Telegram til Kongen som Selskabets Protektor, og senere Bal. Det var mest gifte Brødre, der med deres Hustruer deltog i disse Fester, der af mange betragtedes som en Hovedfest, som man absolut skulde med til. Efterhaanden blev Tilslutningen imidlertid saa lille, at denne Fest blev strøget af Programmet. Den var jo naturligvis heller ikke altid helt billig.

— — —

Det omtaltes ovenfor, at Medlemstallet var stigende, hvorved jo ogsaa Indtægterne steg; men samtidig havde Selskabet Uheld med sine Værter, saa at det voldte Vanskelighed at faa det til at gaa rundt. Det gik da saa vidt, at Bestyrelsen paa en Generalforsamling den 3die Maj 1903 foreslog

en Kontingentforhøjelse

paa 10 Øre om Maaneden i 3 Aar. Det var Meningen, at den forøgede Indtægt udelukkende skulde komme Bygningens Administration til gode. Da Selskabet havde overtaget Restaurationen, maatte der anskaffes en Del Inventar, og nu stod man og skulde bruge Penge. At man mente det alvorligt, forstod Medlemmerne deraf, at Formanden og flere Bestyrelsesmedlemmer stillede deres Mandater til Raadighed, hvis Forslaget ikke blev vedtaget. Men Generalforsamlingen syntes ikke om Forslaget og forkastede det. Et Medlem foreslog at skaffe Penge ved en Basar; men Formanden fandt, at det var noget Tiggeri, som Selskabet skulde være hævet over, og da man kom til sidste Sag paa Dagsordenen, meddelte han, at han og Næstformanden, Værkfører Grundtmann, ikke kunde tage mod Genvalg. I Smaapartier nedlagde de øvrige Bestyrelsesmedlemmer derefter ogsaa deres Mandater, og Selskabet stod uden Bestyrelse; men de gamle Bestyrelsesmedlemmer lovede saa paa indtrængende Op-

fordringer at blive siddende i 4 Uger, til ny Generalforsamling var afholdt. Paa den nye Generalforsamling, der afholdtes den 24de Maj, og som betragtedes som en Fortsættelse af den forrige, tog man fat igen paa Kontingentforhøjelsen; men Stemningen derimod var næsten stærkere end før, og der rettedes Bebrejdelser til Bestyrelsen, fordi den vilde gaa i et saadant Øjeblik. Formanden pegede imidlertid paa, hvad der var udrettet i Selskabet i de 8 Aar, han havde ledet det; bl. a. var der afdraget 13–14,000 Kr. paa Ejendommens Gæld; men det hjalp ikke, Forslaget blev stemt ned, og der blev valgt en ny Bestyrelse, for hvilken Forvalter Fog blev midlertidig Formand, og i hvilken den senere og nuværende Formand, Direktør Knud Andersen, fik Sæde.

Men den nye Bestyrelse kunde selvfølgelig heller ikke hekse, og den indkaldte til en ekstraordinær Generalforsamling den 11te Juni samme Aar.

Den midlertidige Formand, Fog, meddelte, at den nye Bestyrelse lige saa lidt som den gamle kunde administrere uden Penge, og da der ingen var, og der allerede i denne Termin skulde bruges ca. 1,800 Kr. foruden Penge til løs Gæld, maatte der skaffes Penge. Bestyrelsen foreslog derfor, at hvert Medlem ydede 1 Kr. ekstra at betale med 50 Øre straks og 50 Øre i September. Sabroe bekæmpede imidlertid dette Forslag, og anbefalede Forslaget om Kontingentforhøjelse, og denne Gang gik det. Det blev vedtaget med stort Flertal. Den nye Bestyrelse stillede sig saa til Valg paany, og af dens og den tidligere Medlemmer sammensattes der en ny Bestyrelse, hvori ogsaa Sabroe fik Sæde,

Købmand A. Chr. P. Møller.

og han valgtes derefter paany til Formand. I de følgende halvandet Aar skete der intet særligt; kun kan det nævnes, at Medlemstallet havde naaet sin højeste Størrelse og nu gik jævnt tilbage. Mange ældre døde, og Tilgangen af nye var ikke stor nok til at erstatte Afgangen.

I Begyndelsen af Aaret 1905 mistede Selskabet sin dygtige Kasserer, idet Brigadeskriver, Oversergent N. Andersen, afgik ved Døden i sin kraftigste Alder. Kassererforretningerne blev derefter i nogen Tid varetaget af hans Datter, Frøken Louise Andersen og senere af Stabssergent Jørgensen indtil den 1ste Maj, da Købmand A. Chr. P. Møller, Jernbanegade, overtog Kassererhvervet, som han indehaver den Dag i Dag og passer til Bestyrelsens fulde Tilfredshed og Selskabets Gavn.

Direktør Knud Andersen.

Ved Foraarsgeneralforsamlingen samme Aar udtraadte Sabroe af Bestyrelsen, der fik en delvis ny Sammensætning,

og som samme Dag valgtes et af de nye Bestyrelsesmedlemmer, Byraadsmedlem, Direktør Knud Andersen, Odense Kalkværk, til Formand. Direktør Andersen har altsaa nu ved Jubilæet staaet i Spidsen for Selskabet i

De sidste elleve Aar.

Noget af det første, der skete i Direktør Knud Andersens Formandstid, var, at der paa et Delegeretmøde for Forsvarsbrødre selskaber i Horsens vedtoges at oprette en Sammenslutning af alle Forsvarsbrødre selskaber i hele Landet. Selskabet i

Odense vedtog selvfølgelig at slutte sig til den nye Organisation, der til Formand fik Generalmajor i Artilleriet V. H. O. Madsen, medens Hs. Majestæt Kongen overtog Protektoratet.

— — —

For at bringe mere ud af Bygningen og bl. a. for at den kunde blive mere brugelig til sit Formaal, vedtog man forskellige Forandringer i det Indre, som absolut blev til Gavn, og da man saa endelig fik en tilfredsstillende Løsning af Værtsspørgsmaalet, viste det sig, at Selskabet, til Trods for at Medlemstallet af Grunde, der er anført foran, stadig formindskedes, alligevel kunde klare sig, og at det navnlig ikke behøvede at ophøre med den Gerning, der blev taget op straks ved Selskabets Oprettelse, nemlig Understøttelse til trængende Medlemmer paa forskellig Maade.

Selskabets humane Formaal

har igennem de 25 Aar været følgende: at yde Sygehjælp, at yde Understøttelse i særlige Tilfælde, at yde Begraveshjælp (gennem en særlig Begravelsesforening) og at laane trængende Medlemmer et mindre Beløb til en billig Rente i en snæver Vending.

Hvad Sygehjælpen angaar, da ydes den, uden at der betaales noget ekstra til Sygekassen. Der henlægges af Kontingentet en Part til dette Brug, og i Sygehjælp er der fra Begyndelsen blevet ydet 5 Kr. om Ugen. Det kan naturligvis siges, at det ikke er meget; men naar der tages Hensyn til, at det ikke koster noget at staa i Sygekassen, er det alligevel Penge, og mange Forsvarsbrødre har under længere Sygdom været glade ved at have denne Understøttelse. En Tid blev denne imidlertid ydet uden videre Kontrol med, om de Syge var bleven raske eller delvis arbejdsdygtige, og man maatte saa ind paa at faa Tilsyn med dem, hvilket var til stor Gavn for Kassen. Ligeledes maatte man indskrænke Hjælpen til 3 Kr. ugentlig, naar Patienten af Lægen fik Lov til at gaa ud. Dette vakte naturligvis en Del Misfornøjelse; men gentagne Forsøg paa at faa denne Bestemmelse kuldkastet lykkedes dog aldrig.

Ialt er der i de forløbne 25 Aar udbetalt 123,017 Kr. 66 Øre i Sygepenge, et Tal, som ved sin Størrelse viser, hvor meget godt denne lille Kasse har udrettet.

I Understøttelse i særlig Tilfælde er ialt udbetalt 4,773 Kr. 30 Øre. Den er i Reglen ydet i Portioner à 50 Kr. til mindre bemidlede Medlemmer, der ved en eller anden Lejlighed var kommen i Betryk, eller til en Enke, hvis Mand ikke havde staaet i Begravelseskassen, og som stod uden Penge til at faa ham pænt i Jorden for.

Begravelseshjælpen er udbetalt gennem en særlig Begravelses-Forening eller »Kasse, der har sin egen Administration. Den optager saavel Medlemmer som deres Hustruer, og kun de Forsvarsbrødre, der staaer i Begravelseskassen, kan faa Hjælp. Fra Begyndelsen indkom Midlerne, ved at der ved hvert Dødsfald indbetaltes 10 Øre pr. Medlem, og Hjælpen kunde naa op til 350 Kr. eller mere; senere blev dette Forhold dog reguleret, saa at der udbetales en bestemt Sum. Begravelseshjælpen i 25 Aar har andraget 154,574 Kr. 33 Øre.

Maksimum for de Laan, der kunde ydes Forsvarsbrødre, var først 50 Kr., men blev sat op til 60 Kr. Det ydes mod Kaution af 2 Mænd, som dog ikke behøver at være Forsvarsbrødre, og skal afbetales i Løbet af et Aar i maanedlige Afdrag, og Renten, der kun er 2 pCt. p. A., fradrages ved Laanets Stiftelse fra den udbetalte Laanesum.

Ialt er i Selskabets Levetid udlaant 171,589 Kr.

— — —

Som ovenfor omtalt blev den 10 Øres Kontingentforhøjelse kun vedtaget for 3 Aar; men da disse var gaaet, gik det ganske glat med at faa vedtaget, at den skulde vedvare. Medlemmerne giver altsaa 7 Kr. 20 Øre aarlig i Kontingent, og hvad de faar for disse Penge, er, som det vil ses af, hvad der her er fortalt, ikke lidt. Selskabet »De danske Forsvarsbrødre for Odense og Omegn« blev stiftet dels for at fremme Kammeratskabet mellem gamle Soldater, samle dem til selskabeligt Samvær, og dels for gensidig Understøttelse. Alle Opgaver er lykkedes meget smukt hidtil, og navnlig er der vist intet Forsvarsbroderselskab i Landet,

Selskabets nuværende Bestyrelse.

Øverst fra venstre til højre: Harald Andersen, Knud Chr. Nielsen, Nielsen-Holsted.

I Midten: Østlund, Knud Andersen, Grønholdt.

Nederst: Johansen, Chr. Petersen, Rs. Jensen.

som har formaaet at udrette mere i human Retning for sine Medlemmer end Odense-Selskabet, og det kan trøstigt siges, at det ikke mindst har været denne Del af Selskabets Opgave, som har ligget de skiftende Bestyrelser paa Sinde. For dem alle har det været magtpaaliggende, at Pengene til Understøttelsesvirksomheden skulde skaffes.

Bestyrelsen.

Igennem de forløbne 25 Aar har mange kendte Borgere siddet i Selskabets Bestyrelse for kortere eller længere Tid; det vil føre for vidt at nævne dem alle her; men Selskabets gamle Medlemmer kender dem alle, og ved, hvad de har udrettet for Selskabet.

Den nuværende Bestyrelse bestaar af Følgende:

Direktør *Knud Andersen* (Formand).

Prokurist *Harald Andersen*.

Bødkermester *Grønholdt*.

Stabssergent *Rs. Jensen*.

Handelsgartner *Johansen*.

Tømremester *Nielsen-Holsted*.

Gørtler *Knud Chr. Nielsen*.

Smedemester *Chr. Petersen*.

Entreprenør *Østlund*.

